

PROGRAM INSTITUȚIONAL DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ PENTRU PERSONALUL DIDACTIC ȘI NEDIDACTIC

Anul școlar 2022-2023

I. Aspecte generale

În România, conform Legii 1/2011 (Art. 245), pentru personalul didactic, de conducere, de îndrumare și de control, formarea continuă este un drept și o obligație. Formarea continuă a personalului didactic, a celui didactic auxiliar precum și a celui de conducere, de îndrumare și de control și recalificarea profesională sunt fundamentate pe standardele profesionale pentru profesiunea didactică, standarde de calitate și competențe profesionale.

Evoluția în carieră a personalului didactic din învățământul preuniversitar se realizează prin promovarea examenelor de definitivare în învățământ și obținere a gradelor didactice II și I. În corelare cu reglementările specifice educației adulților și educației permanente, perfecționarea cadrelor didactice se realizează prin stagii de formare obligatorii.

Personalul didactic, precum și personalul de conducere, de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar este obligat să participe periodic la programe de formare continuă, astfel încât să acumuleze, la fiecare interval consecutiv de 5 ani, considerat de la data promovării examenului de definitivare în învățământ, minimum 90 de credite profesionale transferabile (Legea 1/2011, art.245).

În situația în care cadrul didactic a finalizat diferite forme de organizare a formării continue, acesta are obligația de a depune documente suport de certificare, însoțite de o cerere privind evaluarea stadiului de îndeplinire a condiției de formare pentru personalul didactic, la secretariatul unității de învățământ în care este încadrat în anul școlar respectiv, în perioada 1 septembrie - 31 octombrie.

În vederea asigurării calității în domeniul dezvoltării profesionale continue a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și pentru dobândirea/dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, furnizorii programelor și beneficiarii formării au obligația să respecte prevederile prezentei metodologii-cadru.

Cadrul didactic este responsabil pentru corectitudinea datelor personale înscrise în cererea tip pentru recunoașterea și echivalarea programelor funcționale,

Conform Metodologiei privind formarea continuă a personalului din învățământul preuniversitar - ORDIN Nr. 5561 din 7 octombrie 2011 (ART. 4), formarea continuă se realizează în principal prin:

- a) programe și activități de perfecționare a pregătirii științifice, psihopedagogice și didactice;
- b) programe de formare în domeniile conducerii, îndrumării și evaluării învățământului;
- c) cursuri de pregătire și susținerea examenelor de obținere a gradelor didactice II și I;
- d) programe de conversie profesională;
- e) studii corespunzătoare unei specializări din alt domeniu de licență.

Formarea continuă asigură actualizarea și dezvoltarea competențelor personalului didactic, inclusiv dobândirea de noi competențe, în funcție de evoluțiile din planul nevoilor de educație și al curriculum-ului educațional, precum și în funcție de exigențele privind adaptarea competențelor personalului didactic la schimbările din structurile/procesele de educație.

Principalele domenii în care se definesc competențele corespunzătoare profesiei didactice sunt:

- a) domeniul specializării și al didacticii specializării corespunzător disciplinelor de învățământ și funcției deținute de cadrul didactic;
- b) domeniul pedagogiei și psihologiei educației;
- c) domeniul managementului educațional și al legislației școlare;
- d) domeniul tehnicilor de informare și de comunicare aplicate în procesele de predare și învățare, în managementul instituțional și gestionarea datelor;
- e) domenii inter-trans-disciplinare și cross-curriculare vizând strategiile alternative și complementare de instruire, cercetarea și inovarea, comunicarea și parteneriatele cu mediul social etc.

Conform Legii 1/2011 (Art. 477), în cadrul programelor de formare continuă a personalului didactic se vor introduce sesiuni de informare/cursuri de perfecționare asupra problemelor legate de tulburările de învățare, în vederea dobândirii de competențe în identificarea acestora și a capacității de aplicare a unor strategii didactice potrivite.

Nivelul de competență vizat prin programele și activitățile de formare continuă/perfecționare este evaluat în funcție de:

- capacitatea cadrului didactic de a mobiliza, a combina și a utiliza în mod autonom capacitățile de cunoaștere, abilitățile și competențele generale și cele profesionale în acord cu evoluția curriculum-ului național și cu nevoile de educație.
- capacitatea cadrului didactic de a face față schimbării, situațiilor complexe precum și unor situații de criză.

II. Aspecte organizaționale

Formarea continuă a personalului didactic din învățământul preuniversitar se realizează printr-un sistem de instituții, organizații și structuri ale acestora, între care se stabilesc relații ierarhice și relații funcționale menite să asigure coerența, compatibilitatea și respectarea standardelor de calitate în proiectarea, realizarea și evaluarea programelor de formare continuă la nivel național.

Din punctul de vedere al poziției și funcțiilor cu care sunt abilitate instituțiile, organizațiile și structurile ce îl alcătuiesc, **sistemul național de formare continuă a personalului didactic din învățământul preuniversitar cuprinde:**

- instituții și structuri ale acestora cu funcții de reglementare, coordonare, finanțare, evaluare, acreditare și monitorizare a programelor de formare continuă;
- instituții, organizații și structuri ale acestora cu funcții de organizare și realizare a programelor și activităților de formare continuă, având statutul de furnizori de programe de formare continuă a personalului didactic.

Principalele **forme de organizare a formării continue/perfecționării personalului didactic din învățământul preuniversitar** sunt:

- activitățile metodico-științifice și psihopedagogice, realizate la nivelul unității de învățământ sau pe grupe de unități, respectiv catedre, comisii metodice, și cercuri pedagogice;
- sesiunile metodico-științifice de comunicări, simpozioane, schimburi de experiență și parteneriate educaționale pe probleme de specialitate și psihopedagogice;
- stagiile periodice de informare științifică de specialitate și în domeniul științelor educației;
- cursurile organizate de societăți științifice și alte organizații profesionale ale personalului didactic;
- cursurile de perfecționare a pregătirii de specialitate, metodice și psihopedagogice;
- cursurile de formare în vederea dobândirii de noi competențe și calității/funcții, conform standardelor de pregătire specifice;
- cursurile de pregătire a examenelor pentru obținerea gradelor didactice;
- cursurile de pregătire și perfecționare pentru personalul de conducere, de îndrumare și de control, potrivit unor programe specifice;
- bursele de perfecționare și stagiile de studiu și documentare, realizate în țară și în străinătate;
- cursurile postuniversitare de specializare;

- studiile universitare de masterat pentru cadrele didactice care au absolvit cu diploma de licența de 4 ani;
- programe postuniversitare;
- studiile universitare de doctorat;
- dobândirea de noi specializări didactice, diferite de specializarea/specializările curentă/e

Programele de conversie profesională intră în atribuțiile instituțiilor de învățământ superior și se desfășoară în baza unor norme metodologice specifice. Evaluarea și validarea achizițiilor dobândite de personalul didactic prin diferite programe și forme de organizare a formării continue/perfecționării se efectuează prin sistemul de recunoaștere, echivalare și acumulare a creditelor profesionale transferabile. Evoluția în carieră va fi evaluată conform criteriilor stabilite pentru acordare a gradelor didactice.

Evaluarea formării continue se efectuează prin:

- a) acumularea creditelor profesionale transferabile;
- b) validarea competențelor obținute în activitatea didactică cuprinse în fișele anuale de evaluare ale personalului didactic, în rapoartele de inspecție și asistență la oră;
- c) punctarea portofoliului.

Programele și activitățile de perfecționare prevăzute anterior pot fi organizate în forme de învățământ flexibile, adaptate obiectivelor și conținuturilor formării, precum și posibilităților și cerințelor participanților, respectiv:

- prin cursuri cu frecvență, organizate modular, în perioada vacanțelor școlare, în zilele nelucrătoare sau în zile lucrătoare alocate în mod special activităților de perfecționare;
- în sistemul învățământului la distanță, prin utilizarea platformelor E-learning și a suporturilor electronice, combinate cu orientarea și asistarea învățării prin procedurile de tutoriat;
- prin cursuri fără frecvență organizate de instituții de învățământ superior, combinate cu consultații periodice, potrivit opțiunilor participanților;
- prin alte forme de organizare care combină învățarea asistată de formatori (prin cursuri, seminarii, laboratoare și activități practice comune), cu învățarea prin studiul individual și activitatea independentă a participanților.

Activitățile metodico-științifice și psihopedagogice la nivelul unității de învățământ sunt organizate și realizate prin ariile/comisiile metodice. Activitățile metodico-științifice desfășurate în cadrul ariilor/comisiilor metodice vizează obiective și conținuturi care au impact nemijlocit asupra procesului de învățământ desfășurat în școală și sunt centrate pe principalele demersuri pedagogice, respectiv: analiza, proiectarea, realizarea, evaluarea și ameliorarea/dezvoltarea procesului. Principalele demersuri și activități prin care catedrele/comisiile metodice contribuie la formarea continuă/perfecționarea personalului didactic constau în:

- analiza nevoilor de educație, generale și specifice, comune și speciale și stabilirea priorităților pe baza cărora se proiectează procesul de învățământ;
- analiza resurselor educaționale și formularea modului în care acestea vor fi distribuite și utilizate la nivelul concret al școlii și al claselor de elevi/grupelor de preșcolari;
- analiza contextului social și pedagogic specific în care se desfășoară procesul de învățământ;
- analiza claselor de elevi/grupelor de preșcolari sub aspectul rezultatelor anterioare ale învățării și determinarea condițiilor inițiale (prealabile) de la care se pornește în fiecare etapă a procesului de învățământ (la început de ciclu, de an școlar, de semestru, la începutul unui capitol nou din programa școlară);
- definirea operațională a obiectivelor educaționale sau/și a competențelor vizate prin procesul de învățământ;
- organizarea, structurarea logică și transpunerea psihopedagogică a conținuturilor predării și învățării, în funcție de particularitățile vârstei psihologice și școlare a elevilor și de particularitățile fiecărei clase de elevi/grupe de preșcolari;
- alegerea, analiza și evaluarea strategiilor didactice, a metodelor, tehnicilor și instrumentelor de predare-învățare și aplicarea acestora la particularitățile disciplinelor de învățământ și ale claselor de elevi/grupelor de preșcolari.

- alegerea, construirea și validarea metodelor și instrumentelor de evaluare formativă și de evaluare sumativă a elevilor și de evaluare a rezultatelor procesului de învățământ;
- stabilirea și aplicarea pârghiilor și mijloacelor de autoreglare și ameliorare a procesului de învățământ în funcție de rezultatele evaluării din fiecare etapă;
- extinderea și aprofundarea cunoștințelor de specialitate și psihopedagogice și integrarea acestora în demersuri de investigare, de evaluare și analiză critică a teoriilor, abordărilor, principiilor privind educația.

Principalele modalități de organizare și desfășurare a activității ariilor curriculare/comisiilor metodice sunt:

- dezbaterile de grup;
- elaborarea, punerea în practică și valorificarea unor proiecte de cercetare realizate individual sau în echipă;
- sesiuni de comunicări științifice;
- schimburi de experiență, asistarea și evaluarea lecțiilor;
- activități practice cu rol demonstrativ sau aplicativ.

Activitățile metodico-științifice și psihopedagogice la nivel local, zonal sau județean/ național sunt organizate și realizate prin cercurile pedagogice sau prin workshopuri, simpozioane sau conferințe. Acestea reunesc educatoare, învățători, maștri-instructori, profesori, responsabili ai comisiilor metodice, directori, cadre didactice încadrate în centrele de asistență psihopedagogică, în casele corpului didactic, în învățământul special, în palate și cluburi ale copiilor etc. dintr-o localitate, dintr-o zonă, sau la nivel de județ.

Cercurile pedagogice sunt foruri de sinteză, de evaluare a rezultatelor procesului de învățământ și a factorilor care determină eficiența acestuia, de comunicare și valorificare a experiențelor didactice și concluziilor cercetării pedagogice efectuată de cadrele didactice, de evaluare critică și constructivă a metodelor de predare învățare, a conținuturilor și modurilor de organizare a procesului educațional, de lansare a unor proiecte educaționale cu impact la nivel zonal și județean.

Activitățile metodico-științifice și psihopedagogice la nivel local, zonal sau județean/ național sunt evaluate anual în cadrul la nivelul instituției prin intermediul comisiei CMDFC ca programe pentru abilitate funcțională iar pentru aceste personalul didactic poate primi maxim 15 CPT într-un an școlar precum și într-un interval de 5 ani.

Procesul de acordare a gradelor didactice marchează evoluția în carieră a personalului didactic în acord cu noul Cadru Național al Calificărilor și cu standardele ocupaționale asociate specializărilor didactice, precum și în conformitate cu noile tendințe privind dezvoltarea resurselor umane și asigurarea calității în educație.

Acordarea definitivării în învățământ semnifică recunoașterea competențelor minime acceptabile dobândite de către o persoană care a optat pentru cariera didactică și care garantează, în acest fel, că dispune de pregătirea necesară pentru exercitarea profesiei didactice și poate intra pe o rută de profesionalizare ascendentă.

Acordarea gradului didactic II semnifică dobândirea de către cadrul didactic a unui plus de profesionalizare, confirmat de rezultatele obținute la probe special concepute pentru a pune în evidență valoarea adăugată achiziționată în intervalul parcurs de la obținerea definitivării.

Acordarea gradului didactic I semnifică dobândirea de către cadrul didactic a unui nivel înalt de maturitate profesională și expertiză, care îl recomandă ca pe un generator de bune practici în mediul educațional școlar.

Definitivarea în învățământ și gradele didactice II și I pot fi obținute de personalul didactic de predare care îndeplinește condițiile privind studiile de specialitate, pregătirea psihopedagogică, vechimea la catedră și performanțele profesionale. Examenele pentru obținerea definitivării în învățământ și a gradelor didactice se organizează distinct pentru fiecare funcție didactică de predare. Definitivarea în învățământ și gradele didactice II și I pot fi obținute, în cadrul fiecărei funcții didactice, la specializarea pe care cadrul didactic o predă, sau la una dintre specializările înscrise pe diplomele pe care le deține.

Probele de examen pentru obținerea definitivării în învățământ și a gradelor didactice II și I se stabilesc pe funcții didactice, stabilite potrivit legii, și sunt unice la nivel național și obligatorii pentru toate instituțiile/centrelor de perfecționare abilitate să organizeze aceste examene. Programele pe baza cărora se desfășoară probele de examen se aprobă prin ordin al ministrului educației și sunt valabile la nivel național. Cadrele didactice înscrise la examenele pentru acordarea definitivării și gradelor didactice pot participa la programe de pregătire organizate de centrele de perfecționare, în vederea susținerii acestor examene.

III. Aspecte specifice

1. PRIORITĂȚILE INSTITUȚIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR PRIVIND DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ A PERSONALULUI DIDACTIC

Nr. crt.	Prioritate identificată/stabilit	Categorii de personal		
		Personal didactic de predare	Personal didactic auxiliar	Personal nedidactic
1	Asigurarea și promovarea învățării pe tot parcursul carierei didactice	x		
2	Dezvoltarea profesională continuă a personalului din învățământ	x	x	x
3	Formarea continuă a personalului din învățământul preuniversitar pe domenii corespunzătoare profesiei	x	x	x
4	Promovarea educației formale, non formale și informale ca oportunitate de dezvoltare profesională	x	x	
5	Formarea cadrelor didactice din perspectiva abordării predării învățării bazate pe competențe cheie / predare online	x		
6	Îmbunătățirea competențelor de operare/predare cu ajutorul instrumentelor IT	x	x	
7	Formarea cadrelor didactice din perspectiva scrierii/coordonării sau gestionării finanțării proiectelor educaționale de tip Erasmus, VET, POCU etc..	x	x	
8	Îmbunătățirea competențelor de lucru cu elevi cu CES sau provenind din categorii sociale defavorizate	x	x	x
9	Îmbunătățirea competențelor în vederea diminuării fenomenelor de bulliyng, violență în școală sau diminuarea consumului de droguri, alcool sau alte substanțe care pot pune viața în pericol	x	x	x
10	Îmbunătățirea competențelor de manageriere a clasei de elevi	x		
11	Îmbunătățirea competențelor de lucru în comisiile școlare	x	x	
12	Formarea metodică a cadrelor didactice în vederea susținerii gradelor didactice	x		

2. FORMELE/ACTIVITĂȚILE DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ RECOMANDATE

Nr. crt.	Forma/activitatea de	Categorii de personal
----------	----------------------	-----------------------

	dezvoltare profesională recomandată⁹	Personal didactic de predare	Personal didactic auxiliar	Personal nedidactic
1.	Studiu individual pentru dobândirea gradelor didactice – Definitivat, gradul II și gradul I	x		
2.	Cursuri de pregătire a examenelor în vederea obținerii de grade didactice – minim 10 cadre didactice	x	x	
3.	Cursuri specifice de pregătire și perfecționare pentru personalul din unitate în vederea dobândirii de noi funcții, realizate atât la nivelul unității școlare, cât și în cadrul unor instituții abilitate – minim 7 persoane	x	x	x
4.	Programe de conversie profesională – minim 2 persoane	x	x	
5.	Stagii periodice de informare pe diverse domenii de specialitate – minim 7 cadre didactice	x	x	x
6.	Stagii de perfecționare în țară și în străinătate – minim 7 persoane	x	x	
7.	Programe de formare continuă acreditate sau avizate pentru: <ul style="list-style-type: none"> + dezvoltarea competențelor digitale + dezvoltarea competențelor lingvistice; + dezvoltarea competențelor științifice în specialitate; + dezvoltarea competențelor de evaluare; + prevenirea fenomenului de bullying în școală; + prevenirea consumului de droguri; + educația incluzivă – integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă; + motivația învățării la elevi; + educație pentru sănătate și prim ajutor; + diminuarea abandonului școlar; + managementul clasei de elevi. – minim 15 persoane	x	x	
8.	Programe de studii postliceale sau postuniversitare de specialitate – minim 4 persoane	x	x	x
9.	Studii universitare de masterat pentru cadrele didactice care au ciclul I sau II de studii universitare de licență – minim 2 persoane	x	x	
10	Dezbateri, seminarii, simpozioane, lectorate, workshopuri, conferințe – minim 20 de persoane	x	x	x
11	Vizite de studiu – minim 5 cadre didactice	x		
12	Activități culturale, sportive, de educație civică, de educație pentru protecția mediului, etc – minim 20 cadre didactice	x		
13	Activități metodico-științifice și pedagogice, realizate la nivelul unității sau la nivelul unor grupuri de unități, sesiuni metodico- științifice de comunicare – minim 20 cadre didactice	x		

14	Schimburi de experiență, parteneriate educaționale – minim 15 persoane	x	x	
15	Participarea profesorilor debutanți la cursuri de formare organizate de ISJ și CCD – minim 7 cadre didactice	x		

Președinte Comisie pentru mentorat didactic și formare în cariera didactică- CMDFCD
Director, prof. ing. Bitică Cristiana Nicoleta

Responsabil Comisie pentru mentorat didactic și formare în cariera didactică- CMDFCD,
Director adjunct, prof. Zamfir Lăcrămioara